

TREBOTIČEVI "OTISCI" U ZAGREBAČKOJ GALERIJ "FORUM"

Let u kolorističku visinu

Nova slikarska stvarnost u koju nas uvlači autor rasterećena je predmeta i njihova simboličkog značenja - to je čisti slikarski svijet boja, piše
BRANKA HLEVNJAK

Do kraja travnja 2003. u zagrebačkoj galeriji *Forum* mogu se razgledati najnoviji radovi **Matka Trebotića**. Riječ je o štafelnom ciklusu slika kombinirane tehnike pod nazivom *Otisci*.

Postoji mit prema kojemu smo na pegazima doletjeli iz svemira i u svemir ćemo se vratiti. Ovu tajanstvenu priču potkrepljuju

crteži najmlađeg uzrasta koji prostor instinktivno crtaju tlocrtno, a tek ih poslije likovni pedagozi preusmjeravaju na crtanje simbola bočno prikazanih predmeta. U tom kontekstu razmišljanja Matko Trebotić svoje je slikarstvo razvio na dječjem poimanju svijeta, na instinktu prapočetka, na privilegiranoj pogledu od ozgo.

Uzvišena perspektiva kojom umjetnik slika prostor, način na koji polaže planove svoje zavičajne ikonografije, nužno sadrži u sebi smiraj, relativizira tugu i muku, te slici daje mjeru univerzalnoga. Videnje odozgo prikazano je u planovima kojima struji živost prošlosti, budućnosti i u kojima se očituje snažan osjećaj sadašnjosti. Iluzija pokretljivosti suger-

Najnoviji niz slika Otisaka koloristička je orkestracija plavih tonaliteta u susretu s crvenim, žutim i zelenim. U tim se serioznim slikarskim skladbama umjetnik nije odrekao melodijskih fragmenata letećih i prštećih predmeta. No za razliku od nekih ranijih nizova slika, ovdje je boja preuzela vodstvo nad znatno zatomljenim crtežom

ira rad srca, raspršuje i sažima sitne oblike. U kolorističkim planovima Trebotićevih slika sve odlazi i sve se vraća, prolazi ispod "letača" koji sa zanimanjem i ushitom promatra, i slika: krhotine sjećanja i spomenike baštine, mrljost djetinjstva i radost života, toplinu doma i čaroliju prirode.

Matko Trebotić slika u

zagonetkama i prisporodama. Zbog toga je Trebotićovo slikarstvo tako otvoreno tumačenju i užitku pogleda, uzbudljivo poput mitoloških priča. U njemu svatko nalazi svoj dio sjećanja, osobnu odgonetku likovne tajne.

Autorova zračna perspektiva važna je za konačni ugođaj slike, bez obzira na vrlo konkretan zavičajni poticaj i sve one ikonografske elemente koje je **Franz Joseph van der Grinten** sustavno i temeljito razradio u Trebotićevu monografiji (*Trebotić*, Zagreb, 1997.). Sveobuhvatnost je temeljni slikarski ugođaj u najnovijem nizu slika. One dodiruju općeljudska, pa i općebožja mjesta koja proilaze iz kršćanskih simbola skromnosti, dobrote i ljubavi, koje je slikar prepoznao u zavičajnoj okućnici: u gromačama (gomilicama i gomilama), mejama suhozida i kaldrmi, te skromnoj jednobrodnoj crkvi i zvonikom na preslicu, koja je postala i svojevrsni zaštitni znak Trebotićeva slikarstva.

Udaljavajući se od zem-

lje predodžnjem tlocrtnih planova, Trebotić je odbacio uskogrudnost, pa i banalnost doslovnog slikanja kamenja i njegove temeljne upotrebe, kao i impresije siromašnih sakralnih građevina, tipičnih za male naselbine, u ime njihove snažne simbolike. Upravo način na koji predodžnja prostor u slikama ukazuje na širinu pogleda i bitna mjesta istine, premda je umjetnik taj doživljaj sveprikladajućih slika izgradio na vrlo konkretnoj ljubavi prema zavičaju. Ali, kada je 1991. u bijesu rata nad Hrvatskom slikao antiratnu seriju stradalih gradova, pogled je spustio niže, prisao je sasvim blizu, i bočno prikazivao simbole stradalih gradova, kako bi naglasio zemaljsku, činjeničnu muku i tragediju napadnutih i ranjenih.

Trebotić je posvetio pozornost ispitivanjima odnosa simbola i prostornih planova i na taj je način konačno izgradio svoju prepoznatljivost vidljivu i u najnovijim djelima (nizovi *Otisaka*). No, ni zračna perspektiva, ni zavičajni simboli, niti kršćanska dobro-

stivost koju oni otkrivaju nisu, dakako, Trebotićeva povlastica, ali su svakako bitni za određivanje ritma njegovih kolorističkih kompozicija.

Najnoviji niz slika *Otisaka* koloristička je orkestracija plavih tonaliteta u susretu s crvenim, žutim i zelenim. U tim se serioznim slikarskim skladbama umjetnik nije odrekao melodijskih fragmenata letećih i prštećih predmeta. No za razliku od nekih ranijih nizova slika, ovdje je boja preuzela vodstvo nad znatno zatomljenim crtežom.

Pored prostornih i kolorističkih istraživanja, te doživljajnih iskazivanja, slikarska serija *Otisaka* ima novi i drugačiji ritam od ranijih slika. Promatračevo oko smiruje ponudeni kolorit, premda unutar njega sve vrije. Iluzija pokretljivosti javlja se u slojevima, u fragmentima, u koloristički oblikovanim volumenima, sitnima u odnosu na cjelinu, ili crtama i crticama čije "strujanje" slikom sugerira let i visinu s koje se tek neznatno zamjećuje zemaljska stvarnost.

Nova slikarska stvarnost u koju nas uvlači autor rasterećena je predmeta i njihova simboličkog značenja. To je čisti slikarski svijet boja. Svojestvo boje da neposredno izražava osjećaje (ugode, neugode, bistrine, zadivljenosti itd.) pogoduje umjetnikovoj nakani da podijeli svoju radost, tugu i ushit nad duhovnim vrijednostima, koje jačaju u siromaštvu i skromnosti, i na koje autor oduvijek poziva. Da bi potkrijepio ovu misao, koja u raspršenom, dinamičnom i nadnaravnim Trebotićevu slikarstvu i nije nužno uočljiva, umjetnik je posegnuo za jednostavnim i efektivnim prostornim instalacijama, koje sve češće izvodi u kombinaciji sa slikama.

Ono općenito što Trebotićovo slikarstvo čini tako uspješnim, još od njegovih grafičkih početaka, uključujući i najnoviji ciklus slika, jest upravo snaga osjećaja koje iskazuje, kojima se umjetnik prepušta dok istražuje prostor slike, slaže boje i stvara oblike. Gotovo svaka slikarska kompozicija Matka Trebotića kao da je još jedno svjedočanstvo za moguću put svjetla istine i ljubavi.

